

**MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA
DO PRZYGOTOWANIA PLANU WYNIKOWEGO – KLASA 7**

MATERIAŁ	WYMAGANIA W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ (* wymagania z podstawy programowej dla klas 4–6) Uczeń:		WYMAGANIA SZCZEGÓLWE Uczeń:
U ŹRÓDEŁ			
My – spadkobiercy			
<p>PODRĘCZNIK <i>U źródeł</i>, s. 7</p> <p>Agnieszka Suchowierska <i>Piękna Helena i początki</i>, s. 8</p> <p><i>Kosmiczne dylematy</i>, s. 11 grafika poglądowa na temat teorii o powstaniu świata i człowieka</p> <p><i>Żyjemy w symulacji?</i>, s. 12 tekst popularno-naukowy</p> <p>Roman Brandstaetter, <i>Stworzenie człowieka</i>, s. 14</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: liryka; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozróżnia gatunki liryki, w tym: pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit – I.1.3* • omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworów, w tym podtytułu – I.1.5* • charakteryzuje podmiot liryczny i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy – I.1.10 • określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12* • wskazuje i omawia wątek główny – I.1.13* 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady wpływu kultury śródziemnomorskiej na kulturę europejską • przypomina poznane mity i przypowieści o powstaniu świata • charakteryzuje podmiot liryczny • zna pojęcia: liryka, podmiot liryczny, wiersz sylabiczny, pieśń, hymn • analizuje budowę wiersza sylabicznego • określa cechy pieśni • opisuje obraz poetycki • przyporządkowuje utwór do gatunku literackiego • określa postawę podmiotu lirycznego • opisuje adresata lirycznego • odwołuje się do wiedzy historycznej w interpretacji utworu • interpretuje wiersz w kontekście biblijnym • rozumie, czym jest kontekst
	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje – I.2.1 • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* • interpretuje dzieła sztuki (obraz) I.2.3 • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, sztuk plastycznych – I.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę wypowiedzi lirycznej • odpowiada na pytania do tekstu • porównuje opisy obrazu • porównuje fragment Biblii z wierszem • omawia sposób przedstawienia fragmentu Biblii na fresku Michała Anioła • rozmawia o tym, jaka myśl została zawarta w utworze Brandstaettera

<p>Michał Anioł <i>Stworzenie Adama</i>, fresk z kaplicy Sykstyńskiej, XVI w., s. 14</p> <p><i>Stworzenie człowieka</i> (fragm. Księgi Rodzaju), s. 15</p> <p>Szkoła pisania. Opis obrazu. Wyrażanie opinii – William Blake <i>Stworzenie świata</i>, s. 16</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy) – II.2.1 • zna sposoby wzbogacania słownictwa – II.2.3 • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne; rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi – II.2.4* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia znaczenie dosłowne i przenośne wyrazów w wypowiedzi • wyjaśnia metaforyczne znaczenie wyrazów w związku frazeologicznym i powiedzeniach • zna związki frazeologiczne z wyrazem <i>źródło</i> • zna źródła frazeologizmów, np. mitologia, Biblia, literatura, historia, media, języki obce • rozpoznaje frazeologizmy pochodzenia mitologicznego, biblijnego • wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych • poprawia błędy językowe we frazeologizmach • stosuje frazeologizmy • podaje własne przykłady frazeologizmów • przypisuje słowom ich znaczenie • analizuje język wypowiedzi podmiotu lirycznego • rozpoznaje język polski w grupie języków prasłowiańskich
<p>William Blake <i>Stworzenie świata</i>, s. 16</p> <p>Skarbiec języka. Pochodzenie frazeologizmów, s. 20</p> <p>Jan Kochanowski *** [<i>Czego chcesz od nas, Panie...</i>], s. 22</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi – III.1.2 • zna zasady budowania akapitów i rozumie ich rolę w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi – III.1.4* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej tekstu – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w dyskusji na temat naukowych teorii o powstaniu świata i teorii symulacji • redaguje opowiadanie z mottem w formie związku frazeologicznego lub powiedzenia • redaguje wypowiedź uzasadniającą • odróżnia twierdzenia od argumentów • opisuje nastroj utworu z wykorzystaniem podanego słownictwa • gromadzi informacje do opisu obrazu • redaguje tekst na komputerze, wprowadzając zmiany edytorskie
<p>Szkoła pisania. Notatka, s. 25</p> <p>Mariola Mikołaj- czak, <i>Słowianie – pobratymcy w słowie</i>, s. 25</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • formułuje pytania do tekstu – III.2.3 • redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania na temat obrazu • redaguje opis obrazu, korzystając z podanego słownictwa • redaguje własną opinię na temat dzieła sztuki i ją uzasadnia • formułuje pytania na temat obrazu • tworzy notatki słowne lub słowno-graficzne • uzupełnia tekst notatki • znajduje błędy w napisanej notatce
	<p>IV. Samokształ- cenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji – IV.1 • uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie i pochodzenie swojego imienia, wykorzystując informacje ze słownika wyrazów obcych lub innych źródeł • określa okoliczności stosowania łacińskich powiedzeń i cytatów • w zespole tworzy projekt dotyczący opowieści o początku świata

<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako pieśń, mit, hymn – I.1.3* • rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren – I.1.6* • charakteryzuje podmiot liryczny – I.1.9* • rozpoznaje rodzaje literackie: liryka; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozróżnia gatunki liryki, w tym: pieśń, hymn, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • rozpoznaje w tekście literackim: symbol – I.1.4 • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie, oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* • redaguje notatki – III.2.4* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* 		
<p>Śladami cywilizacji</p>			
<p>PODRĘCZNIK Pojęcie cywilizacji na podstawie artykułu Colina Renfrew <i>Powstanie cywilizacji</i>, s. 27</p> <p>Skarbiec języka. Hasło encyklopedyczne i słownikowe, s. 29</p> <p>Kultura wypowiedzi. Etykieta językowa. Szablon językowy, s. 31</p> <p>Czesław Miłosz <i>Z okna</i>, s. 33</p> <p>Agnieszka Suchowierska <i>Na wycieczce w dawnych Tebach</i>, s. 34; <i>Jak powstały Teby</i> – komiks, s. 35</p> <p>Szkoła pisania. Jak</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozpoznaje fikcję literacką, rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* • rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, mit – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię i określa ich funkcje – I.1.4* • opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • charakteryzuje podmiot liryczny – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy – I.1.10 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny • rozpoznaje typowy dla baśni początek utworu • określa funkcję epitetów w utworze • rozpoznaje przenośnię i określa ich funkcję • rozpoznaje porównanie i określa jego funkcję • odwołuje się do wiedzy historycznej w interpretacji utworu • zna pojęcia: mit, legenda • wymienia elementy prawdziwe, prawdopodobne, fantastyczne w tekście opowiadania i komiksie • opowiada motyw powstania miast w różnych legendach • opowiada o wydarzeniach fabuły • rozpoznaje cechy legendy i mitu w biblijnej opowieści • odczytuje kontekst biblijny w interpretacji dzieła sztuki
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w teście potrzebne informacje – I.2.1 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • charakteryzuje komiks jako tekst kultury – I.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie tekst naukowy • porównuje hasła słownikowe z treścią tekstu naukowego • rozumie treść hasła słownikowego i encyklopedycznego • zna pojęcia: kultura, kultura duchowa, kultura materialna • rozumie przeczytany tekst • interpretuje obraz Pietera Bruegla <i>Wieża Babel</i> • wskazuje elementy tekstu literackiego w komiksowej parafrazie mitu 	
<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, kolokwializmy) – II.2.1 • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • układa wypowiedzi pasujące do sytuacji • wyjaśnia, dlaczego podane wypowiedzi są niestosowne • analizuje język wypowiedzi podmiotu lirycznego • przyporządkowuje przysłowia do objaśnień tłumaczących ich sens 	

<p>edytować tekst, s. 37</p> <p>Skarbiec języka. Przysłowia. Rodzaje błędów frazeologicznych, s. 39</p> <p><i>Wieża Babel</i> (fragm. Księgi Rodzaju), s. 42</p> <p>Szkoła pisania. Opis i interpretacja obrazu – Pieter Bruegel <i>Wieża Babel</i>, s. 43</p>		<p>w wypowiedzi – II.2.4*</p> <ul style="list-style-type: none"> • używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej II.2.3* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie – II.2.5 	<p>metaforyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przysłowie pasujące do kontekstu • rozpoznaje cechy przysłów, zna ich funkcje
	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • identyfikuje odbiorcę wypowiedzi – II.3.2* • rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 • rozumie na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady – II.3.7* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa adresata tekstu naukowego • rozumie pojęcia: kultura języka, etykieta językowa, szablony językowy • w roli określonych nadawców formułuje powitanie, prośbę, podziękowanie, przeprosiny, gratulacje z zachowaniem kultury języka i etykiety językowej • poprawia błędy językowe w związkach frazeologicznych
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź – III.1.3* • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmawia na określony temat, korzystając z podanego planu • uzasadnia podaną tezę • określa funkcję przysłów w języku • wyjaśnia symboliczne znaczenie elementów dzieła sztuki
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza i parafrazuje – III.2.2 • tworzy plan odtworczy tekstu – III.2.3* • redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy plan działań bohatera • zna pojęcie parafrazy • redaguje notatkę na komputerze • streszcza biblijną opowieść
	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3* • uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.7 • rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się nowymi technologiami – IV.7* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy charakterystyczne dla hasła słownikowego • organizuje w klasie Dzień Europy • formatuje tekst na komputerze ze zgodzie z zasadami edytorskimi • komentuje wypowiedzi, odwołując się do źródła literackiego • rozważa słuszność twierdzeń
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy – I.1.10 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • rozumie na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady – II.3.7* • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 		

		<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś” ma zaszczyt przedstawić „Osiem dni stworzenia”</i>, s. 45</p> <p>Stanisław Lem, <i>Jak ocalał świat</i>, s. 46</p> <p>grafika Daniela Mroza, s. 48</p> <p>Paweł Lekszycki <i>Sim city</i>, s. 51</p> <p>Eoin Colfer <i>Artemis Fowl</i>, s. 52</p> <p>Kuba Sowiński <i>Stres w pracy – niepewność, zagrożenie, presja</i> (reprodukcja), XX w., s. 56</p> <p>Fonetyka. Przypomnienie podstawowych pojęć, s. 57</p> <p>Fonetyka. Podział głosek, s. 59</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozróżnia gatunki epiki (opowiadanie, bajka) – I.1.2 • zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcje – I.1.5 • opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, etycznymi – I.1.9 • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. społeczny – I.1.10 <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu popularnonaukowego – I.2.1 • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • interpretuje dzieła sztuki (grafika) – I.2.3 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: artykuł i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje reakcje wywołane przez lekturę – własne i wirtualnego odbiorcy • określa nawiązania utworu do wątków biblijnych i uwzględnia je w interpretacji • odczytuje elementy humoru w tekście literackim • przedstawia bohatera lirycznego na tle sytuacji lirycznej • komentuje wypowiedź bohatera lirycznego do „ty” lirycznego • interpretuje utwór poetycki wg dyspozycji • rozpoznaje kontekst literacki w utworze • identyfikuje bohatera • rozpoznaje komizm • przyporządkowuje rodzajom literackim ich wyznaczniki • podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego rodzaju literackiego • na osi czasu umieszcza nazwiska twórców • omawia elementy świata przedstawionego w opowiadaniu • określa cechy epiki w utworze S. Lema • odpowiadając na pytania, wyszukuje w utworze potrzebne informacje i porządkuje je • rozpoznaje intencję wypowiedzi narratora (prowokacja, przestroga) • określa problematykę dzieła • przyporządkowuje utwór do odpowiedniego rodzaju literackiego • w interpretacji grafiki uwzględnia kontekst literacki • wybiera spośród podanych pojęć właściwe • przyporządkowuje utwór do odpowiedniego rodzaju literackiego <ul style="list-style-type: none"> • redaguje interpretację dzieła sztuki • dostrzega elementy deformacji rzeczywistości w różnych tekstach kultury • określa podobieństwo tematyki dzieła literackiego i dzieła sztuki • określa różnice między tekstem popularnonaukowym a literackim • interpretuje plakat • rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie • rozpoznaje dzieła literackie po ich fragmencie • zna pojęcia: liryka, epika, dramat, pieśń, parafraza, przysłowie, świat

Fonetyka. Rozbieżności między pisownią a wymową, s. 62		<ul style="list-style-type: none"> • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, sztuk plastycznych – I.2.8* 	<p>przedstawiony, narrator, podmiot liryczny, mit, hymn, frazeologizm</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje informacje w tekście • odczytuje myśl zawartą w utworze • interpretuje obraz Paula Signaca
Fonetyka. Akcent, s. 65	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie mechanizm upodobień fonetycznych; rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1 • rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje upodobnienia pod względem dźwięczności: ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia • nazywa rodzaje upodobień • znajduje w tekście wyrazy akcentowane na trzeciej i czwartej sylabie od końca • wymawia wyrazy zgodnie z akcentem wzorcowym
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedziach, rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sens utworu związkiem frazeologicznym • redaguje opowiadanie z użyciem frazeologizmów • odczytuje przenośne znaczenie wyrazu w tytule • artykułuje głoski nosowe ze względu na znaczenie wyrazów
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 • rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba, akcent, zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów – II.3.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawia błędy językowe w związkach frazeologicznych • czyta na głos, akcentując sylaby zgodnie z polskimi zasadami • podkreśla sylabę akcentowaną • dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby • zna i rozumie rolę litery <i>i</i> w wyrazie • nazywa zjawiska fonetyczne • poprawnie przenosi wyrazy • rozumie pojęcie: fonetyka • zna pojęcia: głoska, samogłoska, spółgłoska, sylaba, litera
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje samogłoski ustne i nosowe, spółgłoski twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne – II.4.3 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawia błędy językowe
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje interpretację utworu poetyckiego • formułuje wnioski na podstawie tekstu popularnonaukowego i tekstu literackiego • redaguje wypowiedź, interpretując przedstawioną na obrazie rzeczywistość • redaguje artykuł na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: opis (obrazu) – III.2.1* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst sztuki z określoną intencją (humor), uwzględniając kontekst biblijny

	i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza i parafrazuje – III.2.2 • redaguje notatki – III.2.4* • tworzy opowiadania związane z treścią utworu – III.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz Paula Signaca • tworzy notatkę interpretacyjną o plakacie • redaguje hasło słownikowe • pisze alternatywny fragment dotyczący opowiadania
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalistycznych – IV.5* • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.7 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje definicję słownikową pojęcia z własną definicją • projektuje plakat na podany temat z określonym motywem • tworzy plan teledysku do utworu poetyckiego • wyraża swoją opinię i ją uzasadnia • realizuje projekt
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7 • rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych; rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1 • poprawnie zapisuje samogłoski ustne i nosowe, spółgłoski twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne – II.4.3 	
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie; Antoine de Saint-Exupéry <i>Spotkanie z kupcem</i> (fragm. <i>Mały Książę</i>), s. 68		<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje – I.2.1 • rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów – II.3.5* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.7 	
Nasz projekt – gra planszowa, s. 72		<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	
ŚLADAMI CYWILIZACJI – DOM			
W domu dzieciństwa i młodości			
PODRĘCZNIK Śladami cywilizacji – dom, s. 73 Zuzanna Orlińska <i>Przeprowadzka</i> , s. 74 Szkoła pisania. Spójność językowa	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1 • rozróżnia gatunki liryki, w tym tren, oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, apostrofę, powtórzenie oraz określa ich funkcje – I.1.4* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • zastanawia się nad rolą zabawek w życiu swoim i narratora • analizuje język wypowiedzi narratora • omawia sposób przedstawiania wydarzeń z przeszłości rodziny na podstawie tekstu literackiego i wywiadu internetowego • określa sytuację podmiotu lirycznego • omawia sytuację liryczną • wskazuje adresata wypowiedzi • opisuje obrazy poetyckie • rozpoznaje środki stylistyczne • rozpoznaje cechy trenu w utworze

tekstu, s. 78		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny, bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje tren jako gatunek liryki • określa postawy bohaterów • ocenia zachowanie postaci
Jerome K. Jerome <i>Trzech panów w łódce (nie licząc psa)</i> , fragm., s. 78	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstu publicystycznego – I.2.1 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* • dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką i określa funkcję tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 • odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11* 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o swoich doświadczeniach związanych z podanym tematem • określa temat tekstu • nadaje tytuł wyrażający główną myśl tekstu • określa cechy publicystyki na podstawie • korzysta z informacji na temat genealogii z wywiadu • opisuje sposób ukazania uczuć postaci przedstawionej na obrazie
Michel Piquemal <i>Nauki mędrca</i> , s. 82			
Umberto Eco <i>Jakże cudownie było bawić się pluszowym misiem</i> , s. 84			
Beata Andrzejczuk <i>1 listopada</i> , s. 87	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* • rozróżnia synonimy i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia znaczenia wyrazu <i>dom</i> (dosłowne i w przenośni) • formułuje definicje słownikowe podanych wyrazów
Jan Kochanowski <i>Tren I, Tren V, Tren VII, Tren VIII</i> , s. 89 (lektura obowiązkowa – <i>Treny VII i VIII</i>)	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje skojarzenia z wyrazem <i>dom</i> • analizuje tekst pod kątem spójności językowej wypowiedzi • określa zabiegi językowe tworzące spójność językową tekstu • stosuje graficzne znaki spójności tekstu: tytuł i śródtytuły, akapity, myślnik, średnik, dwukropek, nawias, wielokropek • przyporządkowuje tytuły i śródtytuły do wypowiedzi • uzupełnia tekst, wprowadzając spójność między fragmentami wypowiedzi • redaguje spójny tekst na podany temat • dyskutuje na podany temat • formułuje tezę i uzasadnienie tezy • wykorzystuje przykłady z literatury, filmu oraz własnych obserwacji i doświadczeń w tworzeniu argumentów • przedstawia argumenty i wskazuje te, które najbardziej go przekonują • formułuje argumenty potwierdzające tezę, odwołując się do utworów literackich i własnych doświadczeń • pisze pracę na temat ulubionej książki dzieciństwa • analizuje i redaguje temat rozprawki • redaguje plan rozprawki
Kopia obrazu Jana Matejki z 1862, <i>Jan Kochanowski nad zwłokami Urszulki</i>			
Szkola pisania. Rozprawka, cz. 1, s. 92			

			<ul style="list-style-type: none"> • analizuje budowę rozprawki • podaje argumenty i kontrargumenty do rozprawki • redaguje wstępy do rozprawki na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad, rozprawka – III.2.1 • wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz – III.2.2* • dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanym tekstów – III.2.4 • redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje i przeprowadza wywiad • redaguje opowiadanie • redaguje opis wspomnień z dzieciństwa • recytuje wybrany tren Jana Kochanowskiego • gromadzi i selekcjonuje informacje potrzebne do wykonania notatki na temat poznanych trenów J. Kochanowskiego • tworzy notatkę słowno-graficzną, wykorzystując informacje z tekstu i podane dyspozycje • gromadzi informacje wokół tematu
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji – IV.2* • rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.5 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wystąpienie na podany temat • zabiera głos w dyskusji – przedstawia swoje stanowisko wraz z argumentacją • przygotowuje notatkę graficzną
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki liryki, w tym tren, oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstu publicystycznego – I.2.1 • dostrzega różnicę między literaturą piękną a publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 		
Powroty do domu			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i> (fragm.), s. 95 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Skarbiec języka. Zdrobnienie i zgrubienie. Powtórzenie, s. 98</p> <p>Podręcznik:</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozpoznaje czytany utwór jako opowiadanie, powieść, przypowieść oraz wskazuje jego cechy – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: przenośnię, zdrobnienie, zgrubienie, oraz określa ich funkcje – I.1.4* • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym podtytułu – I.1.5* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.8 • charakteryzuje podmiot liryczny – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. kulturowy, społeczny – I.1.10 • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmawia o uczuciach bohaterów • omawia rolę domu w życiu człowieka • rozróżnia zdrobnienia od zgrubień wśród wyrazów nacechowanych ekspresywnie • interpretuje obrazy poetyckie według dyspozycji • charakteryzuje podmiot liryczny • odczytuje metaforę • omawia cechy postaci, ich motywację i ocenia ich postępowanie • odczytuje symbolikę postaw i zachowania postaci w kontekście wiedzy o kulturze • interpretuje przypowieść w odniesieniu do własnych doświadczeń i obserwacji • zna cechy gatunkowe przypowieści • odróżnia opis przeżyć od opowiadania

<p>Tadeusz Różewicz <i>Kasztan</i>, s. 101 (autor z podstawy programowej)</p> <p><i>Syn marnotrawny</i> (fragm. Ewangelii wg św. Łukasza), s. 103</p> <p>Anna Onichimowska <i>Aki. Za ścianą</i> (fragm.), s. 105</p> <p>Szkoła pisania. Opis przeżyć, s. 109</p>		<p>I.1.15*</p> <ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.17* 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje fragm. powieści pod kątem opisanych doznań i odczuć bohatera, źródła doznań i odczuć, nastroju interpretuje podtytuł opowiadania omawia problemy ukazane w utworze
	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 dokonuje odczytania tekstów poprzez przykład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie czytany tekst podaje tytuły tekstów kultury będących przykładami wzajemnej pomocy innym odnajduje we fragmencie powieści opisy zjawisk, obiektów odnajduje w tekście fragmenty opisujące uczucia bohaterów porównuje ujęcie tematu w różnych utworach dokonuje przekładu intersemiotycznego kolejnych fragmentów wiersza
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym – II.1.2 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje budowę słowotwórczą wyrazów
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie jego funkcję w tekście – II.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje znaczenie związku frazeologicznego <i>syn marnotrawny</i> ze słownika układa zdania ze zwianiem frazeologicznym <i>syn marnotrawny</i> odróżnia wyrazy nacechowane ekspresywnie od wyrazów neutralnych układa zdania z wyrazami nacechowanymi emocjonalnie określa funkcję zdrobnień i zgrubień w tekście literackim
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumenty wskazujące na cechy gatunkowe przypowieści
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych : opis, opis przeżyć wewnętrznych, dialog – III.2.1* 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opis przeżyć redaguje opis zachowania postaci w określonej sytuacji redaguje dialog, stosując zgrubienia i zdrobienia w opisie postaci
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, zgrubienie oraz określa ich funkcje – I.1.4* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* 		
Konteksty, nawiązania, deformacje			
PODRĘCZNIK	I. Kształcenie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat rozmowy bohaterów, ich stanowiska i motywacje

<p>Aleksander Fredro <i>Zemsta</i> (fragm.), s. 112 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Hieronim Bosch <i>Syn marnotrawny</i>, 1500 (reprodukcja), s. 115</p> <p>Ewa Nowak <i>Spotkanie</i>, s. 116</p>	<p>literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<p>określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach – I.1.6 • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12* 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia postawy bohaterów • omawia budowę dramatu • identyfikuje narratora • określa problematykę utworu • analizuje wypowiedzi i zachowania postaci • rozpoznaje ironię • rozpoznaje w wypowiedzi sprzeczności między dosłownym znaczeniem a intencją wypowiedzi • charakteryzuje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi i zachowania
<p>Kultura wypowiedzi. Etyka słowa, s. 121</p> <p>Szkoła pisania. Rozprawka, cz. 2, s. 124</p> <p>Karol Dickens <i>Opowieść wigilijna</i>, s. 124 (lektura obowiązkowa)</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12* • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.17* 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy pracę na temat ograniczenia praw ludzi do decydowania o sobie i swoim życiu we współczesnym świecie w dowolnej formie graficznej • gromadzi słownictwo określające poszczególne elementy obrazu • odczytuje sytuację przedstawioną na obrazie w odwołaniu do przypowieści • analizuje dzieło sztuki, korzystając z informacji opracowanych na podstawie badań historyka sztuki • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie • interpretuje zachowania i gesty postaci
<p>Słowotwórstwo. Podstawowe pojęcia i analiza słowotwórcza, s. 123</p> <p>Słowotwórstwo. Rodzina wyrazów, s. 130</p> <p>Słowotwórstwo. Typy formantów. Pisownia z przed-</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń – II.1.2 • zna zasady tworzenia wyrazów złożonych – II.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyraz podstawowy, formant i wyraz pochodny • rozpoznaje wyrazy tworzące rodzinę wyrazów • wskazuje rdzeń i oboczności rdzenia • dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu • porządkuje wyrazy należące do danej rodziny • analizuje budowę wyrazów pochodnych • rozróżnia wyrazy podzielne słowotwórczo od niepodzielnych słowotwórczo • tworzy wyrazy pochodne za pomocą formantów • analizuje złożenia i określa ich funkcję w tekście • oddziela formant od podstawy słowotwórczej • określa klasy wyrazów utworzonych od danych formantów • rozumie zasady tworzenia wyrazów złożonych
	<p>II. Kształcenie językowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zróżnicowanie słownictwa – II.2.1 • zna sposoby bogacenia słownictwa – II.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie odmienia skrótowce • zapisuje pełne nazwy skrótowców

rostkami, s. 132	Zróznicowanie języka		<ul style="list-style-type: none"> • tworzy zdania ze skrótowcami
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w czym ujawnia się brak grzeczności językowej • rozpoznaje językowe zachowania grzecznościowe • rozumie pojęcie: etyka słowa • analizuje wypowiedzi postaci pod kątem językowych zachowań grzecznościowych • formułuje zasady etyki językowej w kontaktach w internecie
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje wyrazy z przedrostkami • łączy przedrostki z ich znaczeniem • cytuje wypowiedzi bohatera • poprawnie używa kropki w skrótach wyrazów • podaje zasadę pisowni skrótów • tworzy zdania ze skrótami wyrazów w mianowniku i przypadku zależnym
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 • rozpoznaje manipulację językową – III.1.8 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumenty bohaterów • formułuje temat rozprawki • formułuje tezę • gromadzi argumenty potwierdzające swoje stanowisko • redaguje plan rozprawki • umie rozpoznać manipulację językową
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych) • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis – porównuje obraz Murilla do innego dzieła • stosuje słownictwo typowe dla rozprawki: wpływające na spójność wypowiedzi, porządkujące argumenty, sygnalizujące wyrażenie opinii, wprowadzające cytaty • redaguje rozprawkę

			<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis przeżyć wewnętrznych bohatera
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.7 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoją opinię na podany temat
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach – I.1.6 • rozpoznaje manipulację językową – III.1.8 • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 	
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – William Wharton <i>Tato</i> (fragm.), s. 138		<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, apostrofę, powtórzenie oraz określa ich funkcje – I.1.4* • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora oraz bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • rozumie mechanizm upodobień fonetycznych; rozumie rozbieżność między mową a pismem – II.1.1 • rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń – II.1.2 • dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy) – II.2.1 • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 	
Nasz projekt – wywiad, s. 143		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad – I.2.5 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad – III.2.1 • uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	
CZŁOWIEK I PRAWO			
Najstarsze prawa			
PODRĘCZNIK Człowiek i prawo, s. 144 <i>Dekalog</i> (fragm. Księgi Wyjścia), s. 145	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje czytany utwór jako bajkę, powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim powtórzenie – I.1.4* • rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię i określa ich funkcję – I.1.4 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa miejsce i czas akcji • omawia sytuację opisaną w utworze • charakteryzuje bohaterów, korzystając z podanego słownictwa • porównuje rzymski wymiar sprawiedliwości ze współczesnym • rozpoznaje cechy powieści historycznej w omawianym tekście • objaśnia alegoryczny charakter bajki • wyjaśnia wymowę morału bajki • nazywa cechy bohaterów bajki

<p>Szkoła pisania. Opis bibliograficzny. Cytat. Cytowanie, s. 148</p> <p>Bóg Marduk przekazuje zbiór praw Hammurabiemu, steła, XVIII w. p.n.e., s. 148</p> <p>Robert Harris <i>Niebezpieczna sprawa</i>, s. 150</p>		<p>w tym tytułu – I.1.5*</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny narratora, bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy – I.1.10 • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia akty prawne i wydarzenia historyczne, będące genezą praw człowieka • określa wpływ II wojny światowej na powstanie Powszechnej deklaracji praw człowieka • określa wartości wpisane w Powszechną deklarację praw człowieka • charakteryzuje podmiot liryczny • interpretuje tytuł utworu • określa funkcję powtórzenia
<p><i>Alegoria sprawiedliwości</i>, s. 156</p> <p>Ignacy Krasicki <i>Lew pokorny</i>, s. 157</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dzieła sztuki – I.2.3 • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, sztuk plastycznych – I.2.8* • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje atrybut na ilustracjach • interpretuje satyryczne rysunki w kontekście Powszechnej deklaracji praw człowieka
<p><i>Zwyczajowe prawo międzynarodowe</i>, s. 158</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy rzeczownika <i>prawo</i> w utartych zwrotach
<p>Powszechna deklaracja praw człowieka, s. 159</p> <p>Kultura wypowiedzi. Grzeczność niejęzykowa, s. 160</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.4* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przenośne i dosłowne znaczenie związku frazeologicznego • wyjaśnia znaczenie przenośne związku frazeologicznego • podaje przykłady tekstów kultury, kojarzonych z tematem prawa • rozpoznaje w tekście i porządkuje przykazania i maksymy • analizuje formę zapisu przykazań i maksym • ocenia aktualność przykazań i maksym • stosuje frazeologizmy w wypowiedzi na temat alegorii sprawiedliwości
<p>Wisława Szymborska <i>Możliwości</i>, s. 162</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała) – II.3.4* • stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi – II.3.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje niejęzykowe zachowania grzecznościowe z ilustracji • czyta głośno tekst, oddając różne intencje • ilustruje dobre i złe zachowania m.in. gestem, siłą głosu, tempem mówienia

	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, cudzysłowu – II.4.2* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne w opisie bibliograficznym • cytuje
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję – III.1.3 • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmawia na podany temat, odwołując się do własnych obserwacji • redaguje nowe zasady / maksymy / przykazania • redaguje kilkudzaniową wypowiedź na podany temat, cytując odpowiednie fragmenty tekstu • wnioskuje, wykorzystując elementy wiedzy o historii i kulturze • w pisanej pracy dba o kompozycję i zachowuje spójność między akapitami • redaguje deklarację • tworzy wiersz • bierze udział w dyskusji na podany temat • redaguje pracę na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 • redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje streszczenie – uzupełnia tekst • redaguje opowiadanie lub rozprawkę na podany temat • redaguje notatkę na podany temat • ocenia prawo (Hammurabiego), uwzględniając kontekst historyczny
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcionuje informacje – IV.3* • zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line) – IV.4* • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* • rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji – IV.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje źródła informacji • sporządza opis bibliograficzny • gromadzi i selekcionuje informacje na podany temat • korzysta z definicji słownikowej w interpretacji tytułu wiersza
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako bajkę, powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię i określa ich funkcję – I.1.4 • rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała) – II.3.4* • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, cudzysłowu – II.4.2* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych – IV.4* 		
Niepisane prawa			

<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i>, s. 164 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Jacek Malczewski <i>On i Ona</i>, 1887, s. 165</p> <p>Kazimierz Alchimowicz <i>Świtezianka</i>, 1900, s. 166</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: balladę – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe – I.1.2 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, motto – I.1.5* • określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje narratora w czytanych utworach – I.1.9* • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne i elementy wiedzy o kulturze – I.1.17* 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę utworu • omawia związek przyrody z nastrojem utworu i decyzjami bohaterów • charakteryzuje narratora ballady • charakteryzuje podmiot liryczny • wyjaśnia, w jaki sposób motto nawiązuje do treści w utworze • określa nastrój utworu • omawia poczucie sprawiedliwości według moralności ludowej • opisuje świat przedstawiony w utworze <i>fantasy</i>: wymienia jego elementy, cytuje fragmenty fikcji fantastycznej
<p>Caspar David Fridrich <i>Mężczyzna i kobieta obserwujący księżyc</i>, 1830–1835, s. 170</p> <p>Skarbiec języka. Fakty, opinie, fałszywe informacje, s. 171</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • odróżnia informację o faktach od opinii – I.2.6* • rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego – I.2.10* • dokonuje odczytania tekstów poprzez przykład intersemiotyczny (np. spektakl teatralny) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje scenerię i atmosferę obrazu • uzasadnia związek między balladą Mickiewicza a obrazami Malczewskiego i Alchimowicza • wskazuje fakty i opinie • przygotowuje inscenizację dramatu • przygotowuje materiał, który byłby zwiastunem filmowej adaptacji utworu
<p>Podręcznik: Adam Mickiewicz <i>Dziady. Cz. II</i> (fragment), s. 174 (lektura obowiązkowa)</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 • stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wypowiedzi będące mową zależną lub niezależną • przekształca zdania z mowy niezależnej na zależną
<p>Podręcznik: Adam Mickiewicz <i>Dziady. Cz. II</i> (fragment), s. 174 (lektura obowiązkowa)</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • rozumie na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady – II.3.7* 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w czym ujawnia się brak grzeczności językowej • rozpoznaje językowe zachowania grzecznościowe • rozumie pojęcie: etyka słowa • analizuje wypowiedzi postaci pod kątem językowych zachowań grzecznościowych • formułuje zasady etykiety językowej w kontaktach w internecie
<p>Andrzej Sapkowski <i>Kwestia ceny</i> (fragment), s. 188</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • cytuje fragmenty ballady • zapisuje wypowiedź w formie mowy niezależnej
	<p>III. Tworzenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoją opinię na podany temat

<p>Podręcznik: Skarbiec języka. Retoryka i środki retoryczne. Przemówienie, s. 194</p> <p>Podręcznik: Szkółka pisania. Opowiadanie. Mowa zależna i niezależna, s. 197</p>	<p>wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<p>rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę – III.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • tworzy wypowiedź stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 • rozpoznaje manipulację językową – III.1.8 	<ul style="list-style-type: none"> • odwołuje się do sytuacji życiowych, uzasadniając swoje zdanie • tworzy hasztagi do ballady <i>Świtezianka</i> • umie rozpoznać manipulację językową • dyskutuje na podany temat • wyraża opinię w wypowiedzi pisemnej • formułuje Prawo Niespodzianki • określa cel przemówienia i adresata
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, opowiadanie – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie – III.2.1 • redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis obrazu • uzupełnia tabelę informacjami z tekstu dramatu • tworzy notatkę, korzystając z podanego słownictwa • pisze opowiadanie związane z Prawem Niespodzianki • przygotowuje przemówienie w roli bohatera
	<p>IV. Samokształcenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji – IV.1 • selekcjonuje informacje IV.3* • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.7 • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • umie rozpoznać <i>fake newsy</i> • wyraża swoją opinię na temat weryfikowania informacji • wyszukuje informacje na temat Słowian • sporządza opis bibliograficzny źródła • korzysta z definicji słownikowej w interpretacji tytułu wiersza
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: balladę – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe – I.1.2 • odróżnia informację o faktach od opinii – I.2.6* • odróżnia mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę – III.1.1 • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 • rozpoznaje manipulację językową – III.1.8 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie – III.2.1 • selekcjonuje informacje IV.3* • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.7 		
<p>Konteksty, nawiązania, deformacje</p>			

<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Kazimierz Wierzyński <i>Przykazania</i>, s. 199</p> <p>Nancy H. Kleinbaum <i>Lekcja na dziedzińcu</i> (fragm. <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i>), s. 200 (lektura uzupełniająca)</p> <p>Kadry z filmu <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i> (1989), reż. Peter Weir, s. 201–202</p> <p>Krzysztof Zanussi <i>Reklama przedawkowana</i> (fragm.), s. 204</p> <p>Skarbiec języka. Środki w reklamie i ich funkcje, s. 206</p> <p>Jerzy Bralczyk <i>Język reklamy</i>, s. 206</p> <p>Bolesław Leśmian <i>Dusiołek</i>, s. 209</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: balladę – i wymienia jej podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe – I.1.2 • rozpoznaje czytany utwór jako baśń oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: uosobienie oraz określa jego funkcję – I.1.4* • rozpoznaje w tekście literackim: neologizm – I.1.4 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5* • zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcje – I.1.5 • opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • charakteryzuje podmiot liryczny, bohaterów, narratora w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny – I.1.10 • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst – I.1.14* • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.17* 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wartości, o których jest mowa w tekście • omawia rzeczywistość ukazaną w utworze, uwzględniając kontekst historyczny • określa funkcję parafrazy • określa stosunek osoby mówiącej do rzeczywistości przedstawionej w utworze • omawia motywy postępowania bohatera • interpretuje wypowiedź w kontekście przedstawionej sytuacji • ocenia zachowania postaci • rozpoznaje personifikację • nazywa uczucia autora tekstu • rozpoznaje cechy baśni w reklamie • podaje przykłady reklam, zawierających nawiązania do różnych stylów • przedstawia bohaterów literackich • porządkuje chronologicznie plan wydarzeń • charakteryzuje narratora • rozpoznaje neologizmy w utworze • uzupełnia tekst o cechach ballady • nazywa swoje wrażenia po przeczytaniu komiksu • określa nastrój utworu • charakteryzuje bohaterów głównych, drugoplanowych i epizodycznych według dyspozycji • wymienia zdarzenia budujące akcję utworu • wyjaśnia źródło komizmu • omawia związek tytułu z warstwą rysunkową komiksu • przyporządkowuje gatunkom synkretycznym ich wyznaczniki • podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego gatunku synkretycznego (ballada) • na osi czasu umieszcza nazwiska twórców i tytuły aktów normatywnych • określa miejsce akcji • wyodrębnia bohaterów • przedstawia przebieg wydarzeń
<p>Piotr Bednarczyk, Maciej Kur <i>Lil</i></p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny lub reklamowy – I.2.1* • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje tworzywo filmu i literatury • odczytuje cel artykułu, stanowisko autora • rozumie argumenty autora tekstu • odczytuje intencję autora tekstu

<p><i>i Put. Plusk</i> (fragm.), s. 212</p> <p>Szkoła pisania. Opowiadanie, s. 220</p> <p>Części mowy a części zdania. Budowa zdania pojedynczego. Powtórzenie wiadomości, s. 223</p> <p>Pisownia partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy. Powtórzenie, s. 226</p> <p>Osobowe i bezosobowe formy czasownika. Imiesłowy, s. 227</p>	<p>kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł – I.2.5 • odróżnia informację o faktach od opinii – I.2.6* • charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy – I.2.7* • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, filmu, sztuk plastycznych i audiowizualnych – I.2.8* • rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego, oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją – I.2.10* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje fragmenty o charakterze opinii • omawia sposób przedstawienia opinii przez autora tekstu • nazywa środki wyróżniające reklamę spośród innych komunikatów, korzystając z podanych informacji • określa temat tekstu • podaje przykłady innych tekstów o tej samej tematyce • analizuje zabiegi typowe dla sztuki komiksu • rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie, podaje autorów i tytuły dzieł • zna pojęcia: komizm, ballada, powieść historyczna, alegoria, cytat, atrybut, dramat, neologizm • rozumie przeczytany tekst • wskazuje fakt i opinię • przygotowuje specjalny numer gazetki szkolnej
<p>Wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania, s. 232</p> <p>Sprawdź siebie – Stanisław Lem <i>Czy Pan istnieje, Mr. Johns?</i> (fragment), s. 235</p> <p>Nasz projekt – gazetka szkolna, s. 239</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście – II.1.1* • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych – II.1.2* • rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcję w wypowiedzi – II.1.4* • rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) – II.1.8* 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa części mowy • określa formy gramatyczne części mowy odmiennych • sporządza wykres zdania pojedynczego: nazywa części zdania, określa części mowy, którymi zostały wyrażone • określa formy gramatyczne czasowników osobowych • od bezokoliczników tworzy formy imiesłowów przymiotnikowych (czynny, bierny) i przysłówkowych (współczesny i uprzedni) • rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe • określa formy gramatyczne imiesłowów przymiotnikowych (przypadek, liczbę, rodzaj) • układa wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania ze zdań pojedynczych • przekształca zdania w wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania • wykonuje wykresy wypowiedzeń z wypowiedzeniami z imiesłowowym równoważnikiem zdania • tworzy imiesłowy od czasowników

		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, rozumie ich funkcję i stosuje w praktyce językowej – II.1.12* 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca wypowiedzenia, wprowadzając imiesłów przysłówkowy bądź eliminując imiesłów przymiotnikowy
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega błąd językowy – II.2.3 rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny – II.2.6 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia frazeologizmy imiesłowami wskazuje wypowiedź odbiegającą stylem od wymogów etykiety językowej
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 rozumie, na czym polega etykieta językowa, i stosuje jej zasady – II.3.7* 	<ul style="list-style-type: none"> poprawia zdania z błędnie użytymi imiesłowami poprawia błędy w wypowiedzeniach z imiesłowowym równoważnikiem zdania rozpoznaje zdania odbiegające od etykiety językowej
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka – II.4.2* zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy rzeczowniki z partykułą <i>nie</i> poprawnie zapisuje partykułę <i>nie</i> z rzeczownikami tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotnika z przeczeniem <i>nie</i> podaje zasadę pisowni partykuły <i>nie</i> z przysłówkami, zaimkami, liczebnikami, wyrazami o znaczeniu czasownikowym wyjaśnia łączną pisownię partykuły <i>nie</i> z podanymi czasownikami poprawnie zapisuje partykułę <i>nie</i> z częściami mowy pisze poprawnie partykułę <i>nie</i> z imiesłowami przymiotnikowymi i imiesłowami przysłówkowymi poprawnie stosuje zasady interpunkcji z wypowiedzeniami z imiesłowowym równoważnikiem zdania
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* tworzy wypowiedź stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> dyskutuje: swoje stanowisko popiera argumentami, formułuje wnioski przedstawia stanowisko autora tekstu na temat reklam dyskutuje na temat tego, czy reklama ogranicza wolność wyraża swoje zdanie na temat reklamy w formie głosu w dyskusji przedstawia wybraną reklamę, wyrażając swoje emocje tworzy reklamę tworzy mem z humorystycznym komentarzem zapisuje refleksje inspirowane aforyzmem
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: list, opowiadanie (twórcze, odtwórcze) – III.2.1* wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca utwór, zmieniając jego wymowę redaguje list / artykuł na podany temat przygotowuje głosową interpretację tekstu redaguje opowiadanie według dyspozycji

		<ul style="list-style-type: none"> streszcza i parafrazuje – III.2.2 dokonyuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów – III.2.4 tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji – III.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, do czego służy retrospekcja redaguje opowiadanie
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji – IV.2* uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje muzyczną interpretację utworu przygotowuje mapę myśli o emocjach i reakcjach Bajdały realizuje projekt – gazetka szkolna
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie – III.2.1 rozdziela mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 rozpoznaje fikcję literacką; rozdziela elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* rozdziela gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada; wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 rozpoznaje imiesłow, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły nie z różnymi częściami mowy – II.4.4 rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście – II.1.1* odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych – II.1.2* rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcję w wypowiedzi – II.1.4* stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6 nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) – II.1.8* rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej – II.1.12* 		
Nasz projekt – gazetka szkolna, s. 239	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w projektach edukacyjnych oraz konkursach – IV.4 		
PRZESZŁOŚĆ DLA PRZYSZŁOŚCI			
Patriotyzm i heroizm			
PODRĘCZNIK Przeszłość dla przyszłości, s. 240 Aleksander Kamiński <i>U Alka</i>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* rozdziela gatunki liryki, w tym pieśń, i wymienia jej podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe – I.1.2 zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę oraz określa jej funkcję – I.1.4* rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym 	<ul style="list-style-type: none"> zastanawia się, w czym dzisiaj może się przejawiać odpowiedzialna miłość do ojczyzny określa problem przedstawiony we fragmencie tekstu porównuje postawy bohaterów literackich porównuje postawy bohaterów literatury faktu z okresu II wojny światowej ze współczesnymi

<p><i>i Rudego</i>, s. 241</p> <p>Szkoła pisania. Streszczenie, s. 243</p> <p>Jan Kochanowski <i>Pieśń XIV</i> (Księgi wtóre), s. 246</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordon</i>, s. 247 (lektura obowiązkowa)</p>		<p>wers, rym, strofę i refren – I.1.6*</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje narratora, bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny kulturowy – I.1.10 • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – I.1.18* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje adresata apostrofy • nazywa cechy adresata • rozpoznaje nawiązania do motywu biblijnego • określa elementy rytmizujące pieśń • wyróżnia rymy: żeńskie – męskie, dokładne – niedokładne, gramatyczne – niegramatyczne • opisuje świat przedstawiony w utworze według dyspozycji • porządkuje punkty planu • charakteryzuje narratora • rozpoznaje refleksje narratora • odwołuje się do wiedzy historycznej w interpretacji refleksji narratora • ocenia postawę bohatera lirycznego • omawia kontekst historyczny
<p>Wojciech Kossak <i>Bitwa pod Olszynką Grochowską</i>, 1886, s.248</p> <p>Jerzy Kossak, <i>Reduta Ordon</i>, 1951, s. 250</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturalnych – I.2.7 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje powieść jako przykład literatury faktu • wymienia elementy filmowe wskazujące na nawiązanie do literatury faktu we współczesnej filmowej adaptacji powieści
	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca fragmenty tekstu, eliminując partie dialogowe
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • układa zdania z wyrazem wieloznacznym w różnych znaczeniach
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoje zdanie, korzystając z podanego słownictwa • rozmawia na podany temat według dyspozycji • redaguje kilkuzdaniową wypowiedź oceniającą postawę bohatera
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia • fragment tekstu przekształca w krótkie zdanie • streszcza tekst • redaguje rozprawkę na podany temat • redaguje opis sytuacji, wprowadzając wyrazy oznaczające stosunki

		parafrazuje – III.2.2 • tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3*	przestrzenne, czasowe, nazywające barwy i cechy
	IV. Samokształcenie	• korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* • rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.5 • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.7	• odczytuje wieloznaczne znaczenia wyrazu • prezentuje wyniki swojej pracy na forum • wyraża i uzasadnia swoje stanowisko na podany temat według dyspozycji
SPRAWDZANE WYMAGANIA		• rozróżnia gatunki liryki, w tym pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę oraz określa jej funkcję – I.1.4* • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2	
Na wygnaniu			
PODRĘCZNIK Adam Mickiewicz <i>Stopy akerskie</i> , s. 252 Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (fragm.), s. 254 (lektura obowiązkowa) Jan Kochanowski <i>Na zdrowie</i> , s. 256 Kultura języka. Sugestia i aluzja, s. 256 Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i> , s. 259 (lektura obowiązkowa)	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	• omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozpoznaje czytany utwór jako nowelę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, pytanie retoryczne – I.1.4* • rozpoznaje w tekście literackim: inwokację i określa jej funkcję – I.1.4 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym punktu kulminacyjnego – I.1.5* • opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny – I.1.10 • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – I.1.18*	• analizuje obrazy poetyckie według dyspozycji • odczytuje kontekst biograficzny, historyczny i historycznoliteracki w utworze • nazywa środki artystyczne zastosowane w utworze • rozpoznaje podobieństwa między utworami • ustala kolejność elementów kompozycyjnych utworu: apostrofy, wtrącenia, rozbudowanego porównania, opisu • analizuje fragment utworu, by rozpoznać inwokację • charakteryzuje podmiot liryczny, cytując odpowiednie fragmenty tekstu • rozpoznaje aluzję literacką w utworze i określa jej funkcję • charakteryzuje bohatera utworu • określa cechy noweli • rozpoznaje punkt kulminacyjny noweli • interpretuje ostatnie zdanie noweli
	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	• wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • interpretuje dzieła sztuki (fotografia) – I.2.3	• opisuje nastrój fotografii • rozpoznaje w wypowiedziach bohaterów aluzję i/lub sugestię

	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego – III.1.6 • rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli się refleksjami na temat dwóch ostatnich strof • rozpoznaje sugestie i aluzje w wypowiedzi • dyskutuje o roli utworu w życiu narodu
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: list, dialog – III.2.1* • wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz – III.2.2* • tworzy opowiadanie związane z treścią utworu – III.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • recytuje utwór, uwzględniając w głosowej interpretacji przerzutnię i średniówkę • interpretuje głosowo wiersz (sonet) • redaguje dialog z zastosowaniem sugestii lub aluzji • redaguje list/zgłoszenie w imieniu Skawińskiego • tworzy miniopowiadanie o Skawińskim żyjącym współcześnie
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji IV.2* • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3 • uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje biograficzne o poecie • gromadzi informacje z różnych źródeł na temat Muzeum <i>Pana Tadeusza</i> • przygotowuje krótki przewodnik po muzeum • tworzy mapkę mentalną świata Skawińskiego
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako nowelę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • rozpoznaje w tekście literackim: inwokację, i określa jej funkcję – I.1.4 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym punktu kulminacyjnego – I.1.5* • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: list, dialog – III.2.1* • tworzy opowiadanie związane z treścią utworu – III.2.6* 	
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Sławomir Mrozek <i>Lew</i>, s. 272</p> <p>Jan Sztaudynger <i>Chorągiewka</i>, s. 274</p> <p>Skarbiec języka. Homonymy –</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* • opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • określa czas i miejsce zdarzeń • charakteryzuje zachowanie bohaterów w określonej sytuacji • porządkuje wydarzenia zgodnie z chronologią • analizuje fragment dialogu • wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter utworu <i>Lew</i> • charakteryzuje narratora – bohatera • rozpoznaje elementy fikcji prawdopodobnej i fikcji fantastycznej • przypisuje czytany utwór do odpowiedniego typu literatury • określa problemy egzystencjalne • określa, jak długo trwa opisana scenka

Stanisław Barańczak <i>Gruzja</i> , s. 275		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi – I.1.9 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny – I.1.10 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje elementy opisu • rozpoznaje elementy statyczne i dynamiczne w opisie sytuacji • określa wydarzenia główne i towarzyszące • wymienia elementy stanowiące scenerię (tło) sytuacji • przypisuje rodzajom literackim ich gatunki: pieśń, bajka, nowela, opowiadanie, powieść • podaje tytuł, autora, czas powstania utworu, tematykę lub znaczący cytat
Andrzej Pilipiuk <i>Samolot do dalekiego</i> (fragm.), s. 277 (lektura uzupełniająca)			
Tomasz Różycki <i>Dwanaście stacji. Poemat. Stacja pierwsza: spotkanie</i> (fragm.), s. 282	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje wymowę dwu utworów • określa tematykę wiersza • odczytuje problem przedstawiony w utworze • na osi czasu umieszcza nazwiska twórców • zna pojęcia: aluzja, inwokacja, sugestia, język ezopowy, refren, opowiadanie, powieść, nowela, punkt kulminacyjny
Szkoła pisania. Opis sytuacji, s. 284	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach części mowy i określa ich funkcję w tekście – II.1.1* • rozpoznaje imiesłowy – II.1.4 • stosuje poprawne formy wyrazów odmienne – II.1.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia zdania właściwymi formami gramatycznymi homonimów • analizuje opis sytuacji pod kątem języka: części mowy, formy gramatycznej wyrazów
Paweł Beręsewicz <i>Szeptane</i> , (fragment), s. 287	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje homonimy w utworze • podaje znaczenia homonimów
Agnieszka Suchowierska <i>Good Morning, Petra!</i> , s. 287	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1* • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pisownię wielką i małą literą w homonimach • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu • podaje zasady interpunkcyjne zapisu wypowiedzi pojedynczych i złożonych • uzupełnia zdania, stosując zasady interpunkcji • podaje zasady pisowni wypowiedzi z imiesłowami i imiesłowowym równoważnikiem zdania
Przecinek w wypowiedzeniu. Powtórzenie, s. 288	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź – III.1.3* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję – III.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wniosek z porównania wymowy dwóch utworów • tworzy teksty z homonimami w różnych znaczeniach • uczestniczy w debacie na temat swojej miejscowości • tworzy kilkuzdaniową wypowiedź, stosując wypowiedzenia złożone
Powtórzenie, s. 290	III. Tworzenie wypowiedzi.	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy dalszy ciąg opowiadania

	Mówienie i pisanie	<p>gatunkowych: opis – III.2.1*</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatki – III.2.4* • tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera – III.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy notatkę porównawczą • opisuje swoją miejscowość, jej zalety i wady • redaguje opis sytuacji przedstawionej na fotografii według dyspozycji • redaguje opis sytuacji na podany temat • wskazuje fragmenty opowiadania, opisu przeżyć wewnętrznych oraz opisu sytuacji
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Ballada o trzęsących się portkach</i> (fragm.), s. 292	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, i określa ich funkcje – I.1.4* • zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcje – I.1.5 • charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi – I.1.9 • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknienia, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu – II.4.2* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 		
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* • rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* 		